

**ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ
ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1998-2008**

**ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Επιστημονική Υπεύθυνη: Ε. Βίτσου

Executive Summary

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

Στην παρούσα μελέτη αναλύονται διαχρονικά οι μεταβολές των τιμών των φαρμάκων που κυκλοφορούν στην Ελληνική αγορά, κατά την περίοδο 1998 έως 2008. Σκοπός της μελέτης είναι αφενός η αποτύπωση των αυξήσεων και μειώσεων τιμών που έλαβαν χώρα την τελευταία δεκαετία, και αφετέρου η διερεύνηση της επίπτωσης των τιμών στη διαμόρφωση της φαρμακευτικής δαπάνης.

Για τους σκοπούς της μελέτης, εξετάστηκε η διαχρονική πορεία του Δείκτη Τιμών Φαρμάκων κάνοντας σύγκριση με την αντίστοιχη πορεία Δεικτών άλλων αγαθών τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε.–27. Επίσης, προκειμένου να υπολογισθούν οι μεταβολές στις τιμές των φαρμάκων, δημιουργήθηκε κοινή βάση δεδομένων η οποία περιλαμβάνει όλα τα φάρμακα που κυκλοφόρησαν στην αγορά από το 1994 μέχρι το 2008¹.

Ειδικότερα, για να υπολογισθεί η μεταβολή της τιμής ενός φαρμάκου, ως αρχική τιμή του προϊόντος θεωρείται η χονδρική τιμή με την οποία τιμολογήθηκε το φάρμακο από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (πρώην Υπουργείο Ανάπτυξης), όταν αυτό κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελληνική αγορά. Ωστόσο, για λόγους ομοιογένειας των τιμών, για όσα φάρμακα κυκλοφόρησαν στην αγορά πριν από το 1998, θεωρήθηκε ως αρχική τιμή η χονδρική τιμή αυτών που αναγράφεται στο τελευταίο Δελτίο Τιμών Φαρμάκων του 1997 (Δεκέμβρης 1997)². Ως τελική τιμή των φαρμάκων, λαμβάνεται αυτή που αναγράφεται στο τελευταίο Δελτίο Τιμών Φαρμάκων του 2008.

Στη συνέχεια, προκειμένου να μελετηθούν οι μεταβολές των τιμών σε μεγαλύτερη ανάλυση, εξετάστηκαν οι μεταβολές τιμών των 100 πρώτων φαρμάκων, σε όγκο (ποσότητα) και αξία (πωλήσεις), για το 2008, εστιάζοντας –λόγω έλλειψης στοιχείων για τις νοσοκομειακές πωλήσεις– στα φάρμακα που χορηγούνται από τα ιδιωτικά φαρμακεία, δηλαδή σε εξωνοσοκομειακούς ασθενείς, τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου τα 3/4 της συνολικής αγοράς φαρμάκου. Επομένως, εξετάστηκαν δύο υποπεριπτώσεις:

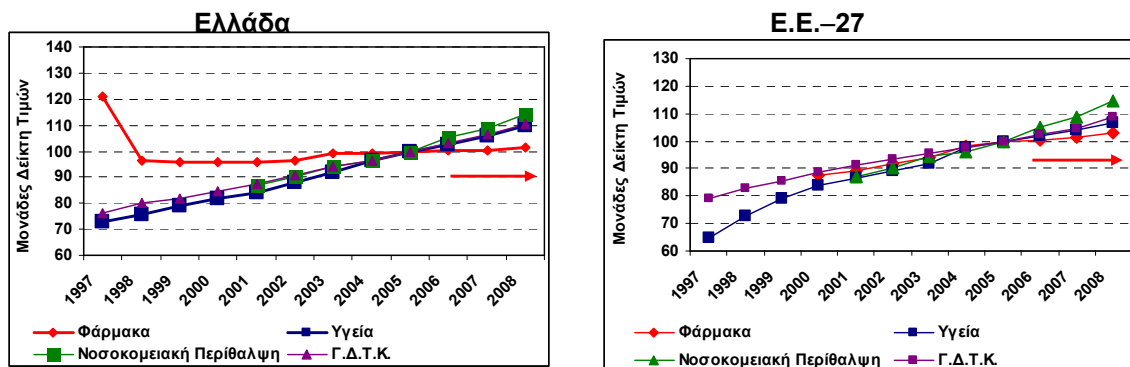
- i. Οι πωλήσεις των 100 πρώτων φαρμάκων σε αξία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 37,7% των συνολικών πωλήσεων μέσω φαρμακείων
- ii. Οι πωλήσεις των 100 πρώτων φαρμάκων σε ποσότητα, οι οποίες αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% των συνολικών πωλήσεων μέσω φαρμακείων.

Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε.27, οι τιμές των φαρμάκων μεταβάλλονται με χαμηλότερο ρυθμό από ότι οι τιμές της νοσοκομειακής περίθαλψης, της συνολικής αγοράς υγείας, αλλά και από το σύνολο των αγαθών της αγοράς (Διάγραμμα 1).

¹ Η περίοδος ανάλυσης είναι η δεκαετία 1998-2008, αλλά καταχωρήθηκαν τα Δελτία Τιμών Φαρμάκων που εκδόθηκαν από το 1994 ώστε να είναι δυνατό να υπολογιστεί η μεταβολή και για το 1998

² Το 1997, άλλαξε το σύστημα τιμολόγησης των φαρμάκων (χαμηλότερη τιμή της Ε.Ε.) και καταργήθηκαν οι εισφορές υπέρ τρίτων επί της τιμής των φαρμάκων

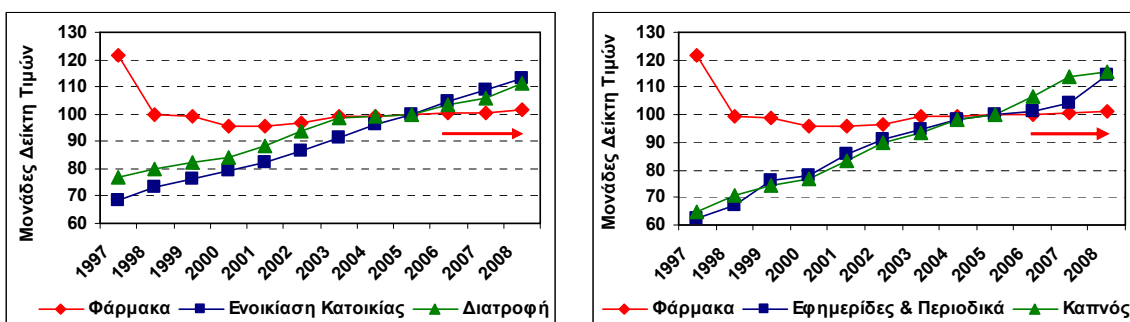
Διάγραμμα 1. Διαχρονική Εξέλιξη Δείκτη Τιμών Υγείας, Δείκτη Τιμών Νοσοκομειακής Περιθαλψης, Δείκτη Τιμών Φαρμάκου & Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ, Eurostat

Οι τιμές των φαρμάκων μεταβάλλονται με χαμηλότερο ρυθμό από τις τιμές αγαθών πρώτης ανάγκης (π.χ. στέγαση και διατροφή) και από τις τιμές αγαθών δευτερευούσης ανάγκης (π.χ. εφημερίδες & περιοδικά και καπνός) (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2. Διαχρονική Εξέλιξη Δεικτών Τιμών Αγαθών Πρώτης και Δευτερευούσης Ανάγκης στην Ελλάδα

Πηγή: Eurostat

Όπως αναφέρθηκε, στην προσπάθεια εκτίμησης της επίπτωσης των μειώσεων των τιμών στη φαρμακευτική δαπάνη λαμβάνεται υπόψη η **ίδια ζητούμενη ποσότητα φαρμάκων τόσο για την περίοδο που αυτά κυκλοφόρησαν όσο και σήμερα**. Συνεπώς, η μεταβολή που προκύπτει στο μέγεθος της αγοράς αποδίδει αποκλειστικά τις μεταβολές των τιμών, και είναι ανεξάρτητη από μεταβολές στην ποσότητα. Με βάση την παραδοχή αυτή, προέκυψε ότι:

- Οι μειώσεις των τιμών, στα 100 πρώτα σε αξία φάρμακα για το 2008, περιόρισαν τη φαρμακευτική δαπάνη κατά 6,6%
- Οι μειώσεις των τιμών, στα 100 πρώτα σε ποσότητα φάρμακα για το 2008, περιόρισαν τη φαρμακευτική δαπάνη κατά 3,3%
- Τα ακριβά φάρμακα μείωσαν ποσοστιαία περισσότερο την τιμή τους κατά την περίοδο 1998 - 2008

- Σε όλες τις θεραπευτικές κατηγορίες σημειώθηκε μείωση της τιμής των φαρμάκων κατά την περίοδο 1998 - 2008
- Οι μεγαλύτερες μειώσεις τιμών πραγματοποιήθηκαν στα φάρμακα με τις μεγαλύτερες πωλήσεις κατά την περίοδο 1998 – 2008

Επομένως, παρά την αυξανόμενη τάση της φαρμακευτικής δαπάνης, οι μειώσεις των τιμών των φαρμάκων κατά την τελευταία δεκαετία συντέλεσαν στη συγκράτησή της.

Η μελέτη αποδεικνύει ότι, κατά την τελευταία δεκαετία, οι μεγαλύτερες μειώσεις τιμών παρουσιάζονται στα φάρμακα με τις υψηλότερες τιμές, αλλά και σε αυτά με τις μεγαλύτερες πωλήσεις. Επίσης, προκύπτει ότι παρά την αυξητική τάση της φαρμακευτικής δαπάνης, οι μειώσεις των τιμών κατά την τελευταία δεκαετία συνετέλεσαν στη συγκράτησή της. Επομένως, από τη μελέτη προκύπτει ότι **η αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης δεν οφείλεται τόσο στις τιμές των φαρμάκων. Ως εκ τούτου, οι αιτίες αύξησης της φαρμακευτικής δαπάνης πρέπει να αναζητηθούν κυρίως στους άλλους προσδιοριστικούς της παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται με την κατανάλωση φαρμάκων και όχι τόσο με τις τιμές.**

Για το ίδιο θέμα, μελέτη της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας επιβεβαιώνει ότι “η εξέλιξη της φαρμακευτικής δαπάνης στην Ελλάδα συνδέεται σε μεγαλύτερο βαθμό με την αύξηση της κατανάλωσης φαρμάκων ως αποτέλεσμα των κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών παραγόντων και λιγότερο με την εξέλιξη των τιμών των φαρμακευτικών προϊόντων, οι οποίες αποτελούν και πεδίο έντονου παρεμβατισμού” (Πηγή: *Μελέτη του Όγκου και της Αξίας της φαρμακευτικής κατανάλωσης, Τομέας Οικονομικών της Υγείας, ΕΣΔΥ, Ιούλιος 2008, Γ. Κυριόπουλος και συν.*).